

Die ene... Zeearend.

Bron: Beschrijvingen van G.A. de Nie en Jb. van de Peppel in 'De Valkerij in de Nederlanden'.

Jaarboek 1967 van Het Nederlands Valkeniersverbond "Adriaan Mollen".

Bij het doorlezen van het jaarlijkse Ringverslag van het Vogeltrekstation vergaat het misschien u net als mij, verbazing over de indrukwekkende aantallen die van sommige vogelsoorten zijn geringd maar ook de altijd weer sprookjesachtige geheimzinnigheid die schuil gaat achter de '1' tjes. Wie ringde toch sinds 1911 die ene Bahamapijlstaart, Steppekiekendief, Toendrabond-bekplevier, Palmtortel of dat Blauwfazantje en wat waren de omstandigheden bij het ringen van de veel gewonere Naumann's lijster, Alpenheggemus, Geelbrauw- en Geelkeelgors en de Blauwvleugelminka?

De toedracht van het ringen van "02430 Zeearend geringd 1911-2003: 1" kwam ik bij toeval aan de weet door het boekje 'De Valkerij in de Nederlanden', een uitgave uit 1967 van Het Nederlands Valkeniersverbond "Adriaan Mollen" en de beschrijving daarin door G.A. van Nie. De vogel, die trouwens ook gememoreerd wordt in het artikel 'Anecdotes uit de allereerste ringgegevens' door B.J. Speek in OHV nr.101 werd op 9 maart 1940 geringd met de ring Leiden 201.

Op een vergadering in januari 1940 van het in 1938 opgerichte Verbond werd "voorts nog besloten, dat het Valkeniersverbond een zee-arend, die op het ogenblik het eigendom is van een woonwagenbewoner, zal kopen en deze vogel na enige weken goed gevoerd te hebben op de Hooge Veluwe zal loslaten". Daar verbleven die winter reeds drie wilde soortgenoten. Het jonge verbond wilde blijkbaar op beschermings-gebied graag meewerken of initiatief nemen. Onder de kop "Kermis-adelaar terug in zijn element" stond op 6 maart 1940 in verschillende dagbladen een relaas van A.B. Wigman over het uitzetten van de zeearend, die door mevrouw M.Barones Van Hardenbroek van de Kleine Lindt in de stal van haar huis Den Bergh in Nuenen was opgeknapt.

"De arend was in de lange gevangenschap nog vrij goed in zijn veren blijven zitten, alleen de staart was eenzijdig afgesleten, maar dat bleek achteraf een geluk want nu was hij goed te onderscheiden van de wilde zee-arenden waar hij zich bij aansloot. Het vrijlaten was een heel feest. Er was een stevige kooi gebouwd, die met een hittekar naar het stuifzand werd gebracht en neergezet onder een paar oude vliegdennen, die de wilde arenden tot slaapplaats dienden. De arend zou in de kooi nog een paar dagen gevoerd worden om aan het landschap te wennen, daarna zou de kooi weggehaald worden en zijn plaats benut blijven als voerplaats. Maar natuurlijk wilde iedereen zien hoe de arend vloog en daarom werd hij eruit gelaten en op een stuifkopje gezet. Na vele losmaak-oefeningen met de grote vleugels vloog hij inderdaad een tiental meters, maar daarna moest hij nogal eens van zijn rustplaats gejaagd worden om tot vliegen te komen".

In het archief van het verbond is een brief van de vogelfotograaf Jb. van de Peppel aan mevrouw Van Hardenbroek:

"De 9e maart trof ik de vogel op 50 meter van de kooi aan op de grond zittend. Hij kon toen al flink vliegen, ook hoog, en pas na veel moeite kreeg ik hem in handen om hem een stevigen ring Nr.201 te geven. Ik kon niet zien dat hij aan het voer was geweest doch hij nam zoo uit de hand 1 pond vleesch op.

Zaterdag de 16^e kon ik hem niet vinden en daar het enkele dagen tevoren zwaar weer was geweest dacht ik dat hij verongelukt was. Vanmorgen, 22 maart, trof ik hem echter in goede toestand een kwartier oostelijk in het stuifzand aan. Nu ging hij reeds vliegen toen ik er nog 100 meter af was en vloog ongeveer 1 km weg. Er ligt veel dood wild zoodat er voorlopig voedsel genoeg is. De jachtopzichter bracht bovendien nog een partij karpers. De arend sloot zich weldra bij zijn wilde soortgenoten aan en werd steeds verder van de Hoge Veluwe af gezien. Zo vloog hij geregeld boven het Planken Wambuis, werd boven Ede gezien en vlak ten noorden van Arnhem. Toen de wilde zee-arenden wegtrokken ging hij mee.

We hadden goede hoop, nog eens iets van zijn ring te zullen horen, maar dat is nooit gebeurd".

Tot zover de beschrijving in het jaarboek. Het ademt een intense vrije en ruige sfeer die in het voorwoord door Mr. J.O. Thate bij de tijdgeest passend werd omschreven: "De valkenier komt nog minder dan de gewone jager in de publiciteit. Hij, de man van de onvolprezen eenzaamheid in een zo wijd mogelijke ruimte met verre horizon, heeft hieraan ook allerminst behoefte". De publieke uitgave echter, zo hoopte hij, zou onder meer daartoe bijdragen dat de toen ontwikkelde Bestrijdingsmiddelenwet eindelijk aan de opzet zou gaan beantwoorden.

Dat doel werd dus ook ondersteund met het bovenbeschreven beschermings- en ringwerk ook al betrof dat een revalidatievogel.

J.M. van Muiswinkel
Oud Bussummerweg 14
1272 PV Huizen

Op 2 maart 1940 ving de vogelfotograaf Jb. van de Peppel de zee-arend weer en ringde hem met het ringnummer 201 van het Natuurhistorisch Museum Leiden.